

V SMARTINSKI VESTNIK

1949

San Martín, 5. novembra 1949

Štev. 8

VSEH MRTVIH DAN

Visoko prazničen je pri nas v domovini praznik Vseh Svetnikov, ko se odpro vrata večnosti in verni svet občuduje junake in junakinje iz svojih vist, ki so le srečno prehodili ozko in strmo stezo vodečo v večni mir in blaženost pri Bogu. Častimo jih, proseč, da bi tudi mi srečno prebrodili morje težav in zaprek, na katerem toliko bratov in sestra doživi večni brodolom. Popoldne se pa odene ves narod v črnino, da počasti svoje drage mrtve, ko se odpro vrata trpeče cerkve v vicah. Zapeče rana v srcu posameznika in družine, ko se z vso iskrenostjo zamisli na one, ki so se iz tega sveta ločili, ko jih je iz objema družine iztrgala neizprosna smrt, ki so jih iz naše hiše odnesli v temno hišico tam pri farni cerkvi, kjer mrtva vas neprestano sprejema nove vaščane in jim daje tiho skromno domovanje. Kako ožive te mrtve vasi na Vseh Svetih popoldne. Vse so v lučkah, vse so v rožah, vse imajo polno obiskovalcev, da se množice komaj zvrste skozi pokopališka vrata. Vse vasi po fari so kot izumrle; le mrtva vas je oživila, ko je prišel njen praznik, njeno žegnanje — duhovnik z blagoslovljeno vodo in cerkvenimi prošnjami, sosedje pa s solzami in gorkimi molitvami! Pa se živi pogovarjajo na holmcih temnih hišic z cnimi, ki tukaj nezdramno spe: "Oče, zakaj ste šli od nas — mati, zakaj se ne vrnete — otrok, ni dneva ne ure, da se te ne spominjam, brat, sestra, kaj bomo res večno brez tebe, ne more — žena, sonce je zašlo, ko so tebe odnesli in se ne dvigne v naši hiši več, zakaj si nas zapustila; prijatelj, vedno gostejše so misli na te... in če lučka malo zatemni, jo popravi ljubeča roka, če se roža malo z vrste nagne, jo zravna ljubeče srce. — "Oh, kaj hočemo," šepečejo mrtvi, "volja božja je bila tako, da smo se morali ločiti, otrok, na Boga in na nas ne pozabi; žena, za otroke se še žrtvuj; oče, mati ne izbrišite me iz spomina in iz srca..." Do mraka je to šepetanje — ti prišrčni pogovori; pa sosedje se morajo dvigniti, noč prihaja — mrtvi vasi pa pustijo goreče lučke in zadnje jesenske rože, ki spominjajo še vrsto dni na žegnanje na vseh mrtvih dan!

Tako je bilo sto in sto let po naši lepi domovini, oh danes je pa tako drugače — sin je mrtev, rože so pripravljene, še nekaj lučk so staknili, pa kaj, ko jih nimajo kje prižgati, pa nimajo venca kam oviti, groba ni; kje je tista vas, kjer naš mrtvi domobranec prhni — kdo ve zanje; žena-vdova, kako naj reva gre na Rab, da poišče kosti svojega moža — v gozdove, da najde poslednjo hišico, oh saj morda še te ni revež, sin, dobil — na morišče, kjer je bilo zaklano nedolžno materno dete — oče osirotele družine! Žalost pritiska tako, da na današnji dan ni več onih razgovorov kot nekdaj —: zakaj ste šli od nas oče, mati, mož, žena, brat — ne več tako, marveč vzdih! gredo danes k Križanemu, ki razpet plava nad mrtvo vasjo. "Kdaj boš odprl pa nam, o Gospod, vrata te mrtve vasi, tu pod zemljo, ker na zemlji za nas ni več prostora in obstanka, preveč gorja se kopiči na naše preplašene duše, preveč je že ranjeno naše revno srce! Oh blagor vam mrtvi, da ne slišite viharja, ki tuli po naših vaseh in biča, ki pada po naših ranjenih hrbtih! Oče, hiša, ki ste jo vi tako skrbno čuvali, ni več naša; mož, naše družine ni več, razbita je in razkropljena; žena, otroke mi trgajo iz mojega objema; prijatelj, naše družbe ni več... mrak prihaja, domov bo treba — oh, kam domov, ko ni več one lepe srčno ljubljene vezi, ko je vse tako strašno prazno,

saj doma nimamo več, rajši bi legli k vam pod zemljo, ki vas pokriva..." Živi blagrujejo mrtve, češ — "na skorajšnje svidenje, vi srečni prebivalci mrtve vasi."

Ko človek zahrepi po umiku iz življenja zares napolnjena je čaša grenkobe, ki jo neprestano mora uživati ubogo slovensko ljudstvo! O Gospod živih in mrtvih, kako pa nas od doma odtrgane, po svetu razkropljene tišči solza, ki bi jo tako radi izjokali in blagoslovili grobove naših očetov, mater, bratov in sestra, pa so predaleč one mrtve vasi! Ali boš kaj kmalu obrisal pekoče solze naših bratov in sestra v domovini; ali boš kaj kmalu odprl vrata naših vasi in mest, da bomo spet poživili ono lepo slovensko življenje, ki je bilo vedno Tebi posvečeno. Našo grenko odtrganost od doma, strtost slovenskih src in žalost njih duš sprejmi, da prižgeš vsem mrtvim Večno luč in Večno blaženost, o Gospod!

Našemu vladiki spodobno darilo

Kot se otrok raduje očetovega prihoda, tako veselje je bilo v naših srcih one dni pred zaželenim svidenjem z našim škofom Prezvzišenim vladiko ljubljanske škofije dr. ROŽMANOM. V mnogočem smo doživeli, česar smo se nadjali: Lepi sprejemi, pristrčni govori škofa samega, veličastne cerkvene slovesnosti, domače prireditve s prelepo pesmijo, vse v slovenski besedi in po naši navadi. Res kos domovine nam je Prezvzišeni prinesel — nešteto lepih spominov, obnavljanje domače povezanosti, novo duhovno sorodstvo med birmanci in botri, med to in ono družino, nova prijateljstva, seveda vse to poleg duhovnega poživljenja in podelitve nadnaravne moči, ki jih je škof podelil po zakramentu sv. birme mladini in po svojih molitvah odraslim. Skoro nečutno je zginila za nas tista naša osamelost, rezki preziri, tisto nerazumevanje in vse ono grenko, kar vsebuje tujina, četudi živimo še vedno v morju tujih narodov.

Kamor je šel škof, povsod tako presenetljivo velika udeležba, saj je šel kot paštir med svoje ovce, gladil jih s svojo besedo, tolažil s svojo iskreno in odkrito ljubeznijo, ki nima nič prisiljenega, vse domače — o kako ne, saj govori naša beseda, naša kri, slovensko srce, slovenska duša. Zato je bil vsak škofov obisk ljudem prekratek in povsod se je ob slovesu dvigalo tisto pristno slovensko, preprosto, pa tako pristrčno povabilo: "Še pridite Prezvzišeni!" O, naše preprosto ljudstvo! Vsakemu je bilo hudo, če ni mogel bližje do škofa, da bi mu poljubil prstan, spregovoril z očetom. Prišle so ženske od sprejema domov, zjokale so se, češ, Oče so prišli, pa nismoogle do njih, da bi jim poljubile roko in prstan. Drugi dan so pa šle cele ure daleč na drugi sprejem, kjer so bile srečnejše! Zares, praznik za

praznikom se je vrstil te dni, pa nas ni motil ne dež, ne tovarna, smo turnus zamenjali, če bi pa morali žrtvovati plačo ali pa še kaj več, nič zato, za ceno takega praznika. Domačini so nas gledali in obudovali. Ne morejo verjeti, da more biti ljudstvo preprosto in inteligenca tako pristrčno povezano s svojim škofom. Da vsako katoliško ljudstvo ljubi svojega škofa, to je res; toda, da bi se tako svojevrstno odražala ta povezanost kot pri Slovincih, je pa težko dobiti kako ljudstvo.

Kaj bomo dali Prezvzišenemu za vse to, ki se ne da naštet, le čutiti se more!

Slovenska beseda, knjižna založba, ki deluje v San Martinu od marca 1949, obhaja te dni konec svojega polletnega delovanja in prihaja do presenetljivih zaključkov. Njeno delo je postavljeno na krščanski in slovenski narodni temelj, ki mu narekuje v tem času brezkompromisno protikomunistično smer in to docela po pravih idejah slovenskega domobranstva. Natisnila je v svoji založbi 22.000 snopičev in šmartinskih vestnikov odločno zgoraj poudarjene vsebine. Doslej je šlo v narod do 14.000 publikacij. Ostalo povezano v eno knjigo "Zgodbe mučeništva Slovencev", se razpečava uspešno ravno sedaj. Na dan obiska našega škofa v San Martinu je pa izšlo v Buenos Airesu prvo samostojno delo v kasteljanci v 10.000 natisih, ki obravnava isto snov zgodb našega slovenskega naroda kot mučenika tiranskega komunizma. Skupno tedaj 32.000 publikacij v poljudni obliki tiskanih žalostnih naših zgodb. "Historia de un fusilado" izdano po argentinski tiskovni organizaciji Myriam je prva slovenska protikomunistična poljudna samostojna publikacija v kasteljanci, ki je izšla v Južni Ameriki. Kako čudovito se vse to sklada z bivanjem

našega največjega, prvega in najglasnejšega protikomunističnega borca škofa dr. Gregorija Rožmana v Argentini, v deželi kaste-ljanske besede. Ne v Južni in skoro gotovo tudi ne v Severni Ameriki ni doživela slovenska stvar takega uspeha. Razdružimo to dejstvo: novodošli Slovenci v Argentini je 6.000, prejšnjih pa 24.000, skupno okrog 30 tisoč. Našteti publikacij pa je 32.000. Stari Slovenci zelo segajo po španskih izvodih. Res, da gre nekaj teh publikacij v druge kraje izven Argentine, je pa spet res, da en izvod bere več oseb, torej pride na vsakega Slovenca po ena publikacija. Če pa računamo 6.000 novih Slovencev pride pa na vsako osebo po 4 slovenske publikacije. Ker se zelo srečno razpečava španske izvide, se čuje, da se jih bo v drugi izdaji natisnilo še 10.000 torej skupno 40.000, kar predstavlja za mlado slovensko emigracijo v Južni Ameriki impozantno število. Intenzivno delo v našem narodu tu, intenzivno delo med narodom katerega govori 120 milijonov ljudi vse to služi ideji, katere nekrvavi mučenec je slovenski cerkveni vladika dr. Gregorij Rožman in še toliko žrtev našega ljudstva. Li ne bo škofu in vsem dobro mislečim Slovincem to dejstvo

v radost in ponos! In vse te uspehe, ki so sad nesebičnega dela in očitnega božjega blagoslova **POKLANJA** Slovenska beseda Prevzvišenemu gospodu škofu dr. Gregoriju Rožmanu kot najglasnejši izraz hvalečnosti za njegove ogromne žrtve in izraz priznanja, kako smo uverjeni, da smo ob njegovi roki na pravi poti. Našteti tisk pa so le semena, ki se seje med množice in bodo brezdvomno obrodile še lep sad. Priporočamo to setev Prevzvišenemu v molitev in blagoslov.

A mi se ne zadovoljimo s tem delom, gremo nemoteno za krepak korak višje, hoteč doseči stopinjo kulturne višine našega naroda. Da, v trenutku, ko so v naši domovini pomendrane vse kulturne vrednote od brezobzirnih nasilnikov, ko mora ves tisk služiti le njihovemu početu, vse drugo pa ječi v sponah, v tem trenutku Slovenska beseda javlja svojemu narodu, da začne izdajati lastno **SLOVENSKO KULTURNO REVIJU**, ki bo ozko povezana z bivanjem našega škofa pri nas, a na temelju; da jo moremo pokloniti slovenskemu cerkvenemu knezu in škofu dr. Gregoriju Rožmanu, smatrajoč gornje številke kot ugoden ljudski plebiscit za naše delo!

"Slovenska beseda"

Lepa slovesnost Device Marije Fatimske v San Martinu

Brezdvomno se je naša župnija San Martin v argentinski cerkveni in ostali katoliški javnosti precej dvignila v nedeljo 16. t. m. o čemer bomo na kratko poročali. Prav dobro poznamo Slovenci, baš po zaslugi škofa dr. Rožmana fatimske dogodke na Portugalskem. O prikazovanju Device Marije 1. 1917 trem preprostim otročičem. V zadnjem času se slava Fatime zelo hitro dviga in postaja za Lurdom znamenita svetovna božja pot, vsporedno pa se dviga češčenje Fatimske Device posebno v romanskih deželah. Na razne načine se katoliška ljudstva prizadevajo čimbolj razširiti to novo Marijino pobožnost. V Španiji in Portugalski, kakor tudi po drugih deželah in celo v Afriki so se zadnja leta vršila romanja Device Fatimske po posameznih mestih in po podeželskih župnijah. V Argentini pa tega doslej ni bilo, se je pa začelo prejšnjo nedeljo v župniji San Martin, kjer ima Fatimska Marija svoj oltar in zdaj že potuje krasen bel kip Marije z zlato aureolo in bo romala po vsej republiki po sedanjih načrtih dve leti. Prvo romanje je bilo kot rečeno v nedeljo 16. oktobra iz cerkve v San Martinu v kapelo služabnic Sv. R. T. v Villa Progreso. Na obširnem odru pred župno cerkvijo nasproti parku je stal lep kip Device Marije! Msgr.

Mendoza Nuñez je v mogočnem lepem govoru orisal pomen te pobožnosti. Velika množica, ki se je zbrala v parku in pred cerkvijo je z vidnim zanimanjem sledila živahnemu govorniku. Prinesli ali pripeljali so pred kip več bolnikov, katere je msgr. vsakega posebej blagoslovil z Najsvetejšim v monštranci, proseč jim zdravja in božjega blagoslova. Ta prizor je mnoge ganil do solz, nato se je vršil blagoslov vse množice, ki je prepevala evharistične in Marijine pesmi. Že med govorom so izletavale jate golobov iz zaprtih prostorov. Za spomin na znani čudežni dogodek v Španiji, ko je potujočo Marijo spremljala jata golobčkov tako stanovitno, da jih niso mogli z nobeno silo odgnati. Nato se je zvrstila mogočna procesija s kipom, ki so ga nosili predsednik in odborniki tukajšnje Katoliške akcije za moše. Četa skavtov je celo slovesnost spremljala z godbo. Komaj je procesija krenila po glavni ulici izpred cerkve, že so se pojavili v zraku golobčki v jatah približno 14 skupaj. Prileteli so do Marije, jo malo časa okrožali in spet odleteli proti Progresu kot, da bi ljubke živalice hotele vabiti Marijo in njeno spremstvo v smer proti označeni kapeli. Ko je prišla procesija na obširni vrt samostana, se je vsulo cvetje z

oken na Devico in na njeno spremstvo. Kako ne! Pred kipom je šla vrsta angelov, za kipom pa msgr. z mnogoštevilno duhovščino, tik za kipom pa je šel boter Marijinega kipa gospod Santiago J. Pastorino, župan skoraj 300.000 prebivalcev broječe občine San Martin z uradniki in odličnimi osebnostmi. Na celi poti so otroci Mariji posipali pot s cveticami. Na vrtu samostana v Progreso se je pobožnost znova poživila z govorom msgr. s petjem in blagoslovom z Najsvetejšim. Nato je šla Devica v kapelo, kjer so se Njej na čast vršile cel teden ganljive pobožnosti. Naslednjo soboto je pa Marija nadaljevala romanje. Slovo

iz Progreso je bila veličastno in od solz ganljivo. Vsa ožarjena od reflektorjev je plaval Devica nad 15.000 glav broječo množico iz kapele na krasno pripravljen avto in v spremstvu vernikov na raznih vozilih se je odpeljala v župno cerkev v San Justo in zdaj potuje vsako soboto v mraku v bližnjo župnijo. Ker je bila istočasno pozdravna akademija kofu, je bilo le malo nas Slovencev, a kar nas je bilo, smo v solzah molili: Marija Fatimska, kako lep mir je v Tvoji domovini Portugalski in v teh deželah. O prosi, o prosi, za našo ubogo v solzah in težkih križih potopljeno slovensko domovino!

Prijazen obisk našega škofa v San Martinu

Cel dan je deževalo v sredo 19. oktobra in se cmerilo po svoji nestanovitnosti znano argentinsko vreme. Dež, delaven dan, prejšnje dneve prosti dela, vse to nam je navdajalo strah — slabo bo, tako smo mrnali drug pred drugim! Pa se je zasukalo tako lepo, da je bil naš strah prazen — saj se je nabralo Slovencev in Slovenk veliko, za tovarne in dež se pa nikdo ni zmenil. Pred cerkvijo ob 7 uri v mraku, je dragega gosta pozdravila velika množica s prelepim "Bog Vas živi, Prezvisešeni! Nato so se razvrstili pozdravni govori. Prvi je pozdravil župan mogočne starološke občine g. Kržič, ob strani pa Staroslovenec g. Živec A. in g. Šešek. Pozdrav je bil kratek, preprost, pa zelo prisrčen. V daljšem krepkem govoru je v imenu šmartinskih fantov in slovenske mladine pozdravil Langus Janez, ob strani njemu pa Smrsu Miha in Jesih Maks. Zagotovilo mladine, da se hočejo ravnati po naukih cerkve in navodilih škofa tudi v težkih razmerah tujine, so napravila na vse ginljiv vtis. V imenu deklet je pozdravila Hrenova Majda in poklonila Prezvisešenemu slovenski šopek nageljev in rožmarina. Za birmance se je zahvalila za podelitev sv. birme in za vse žrtve in dobrote Brodnik Marjeta, ki je podala Prezvisešenemu šopek belih nageljev. Naposled je gdč. Mežanova Malči v imenu Konference sv. Elizabete, odbornic in revežev, prosila Prezvisešenega božjega blagoslova in molitve za naše karitativno delo. Nato smo šli v krasno razsvetljeno cerkev ob petju cerkvenega pevskega zbora. Ob glavnem oltarju dve veliki zastavi argentinska in slovenska, ob obhajilni mizi pa lepo bandero slovenske Marije Brezjanske. Slovenski duhovnik, ki oskrbuje duhovno pastirstvo za Slovence v tej župniji duh. svetnik Škulj Karol je izpred oltarja naslovil na škofa in domačo duhovščino daljši govor v latinščini, povdarjajoč naklonjenost nadškofa v La Plati

in domačega župnika dr. Clovis Mendoza do nas Slovencev, ki imajo v tej cerkvi vso duhovno oskrbo v slovenskem jeziku. Nato je pa v slovenskem jeziku izrekel zahvalo Prezvisešenemu za vse žrtve in ljubezen, izražajoč naše hrepenenje po svidenju z našim škofom in prisrčno prošnjo k Bogu, da nas naš škof najvišji vrh našega naroda, popelje čimprej na sveta tla domovine, "kjer gozd naš lepši zeleni in sonce naše bolj blišči!" Očetovsko prisrčen je bil nato daljši škofov govor slovenski množici, ki so zasedli vse klopi, in še mnogo jih je stalo ob strani in pod korom, saj je bilo samo moških nad 250, poleg žena, deklet in otrok in precej domačinov. Slovesne litanije so zaključile cerkveno pobožnost. Nato pa se je ob pretresljivi radijsko večno lepi pesmi "Gor čez izaro" napolnila cerkvena dvorana preprostega ljudstva in slovenske inteligence. Od bivšega generala, bivšega narodnega poslanca, bivšega profesorja, zdravnika in drugih odličnikov od preprostega delavca, kar smo sedaj "maso-meno" vsi. škof je odklonil sedež, češ: jaz grem med naše ljudstvo, je hodil po dvorani, vsakemu dal ljubeznivo besedo, ki je kazala čuteče srce visokega gosta. Ob najboljšem razpoloženju je izrekla poseben pozdrav zavestno in korajžno Marjetka Smrsu. V imenu šmartinskega cerkvenega pevskega zbora je izrazil svoj pozdrav revovodja g. Boris Pavšer. Sredi dobre volje je zadonela po dvorani večno lepa domobranska himna, ki je pretresla in potegnila v svoj vpliv vso množico, da jo je pela polna dvorana. Težko smo se poslovili. Zato je Prezvisešeni obljubil, da pride pred odletom v Severno Ameriko še enkrat in sicer s sveto mašo. Domačini so vsi gledali in strmeli, in če danes izprašujejo kako to, kako ono, mi jim pa razlagamo, češ: Kogar ima Slovenec rad, ga ima prav zares rad.

Ali je Elizabetna konferenca potrebna?

Pred kratkim smo imeli v Buenos Airesu priliko videti prekrasen film "Gospod Vincencij". Ta film naj bi si ga ogledali vsi delne ustanove, k jih je sv. Vincencij ustanovil, ki mislijo, da niso več potrebne dobrodelne.

Mi Slovenci smo imeli v domovini več takih ustanov oziroma organizacij. Znaní so nam "Lazaristi" in "Usmiljene sestre", po njih pa bolnišnice, v katerih so usmiljenke stregle. Razen tega so bile pri nas še "Elizabetne konference" za ženske in "Vincencijeve konference" za moške. Samo žal, da se slednje pri nas niso tako razvile, kakor bi bilo treba. Do vojne na splošno pač nismo čutili take bede in pomanjkanja. Zato so bile besede propagandistov tozadevnih organizacij za mnoge brezuspešne. Pozneje, v begunstvu, smo se pač naučili ceniti dobrodelne organizacije. Saj kaj bi bilo z nami, če ne bi bilo UNRE, IRA, Vatikanske pomoči in Lige katoliških slovenskih Amerikancev? Ko smo prišli v Ameriko in se zopet postavili na lastne noge, bi pa lahko obrnili naše besede, ki sem jih nekoč bral: Moderni ljudje so v svoji "naprednosti" po ogromni večini tako otopeli za resnično ljubezen, da niti vsak deseti bližnjemu v stiski ne pomaga. Vsakemu je skrb le za lastno kožo. Prav tako topo motre nesrečo bližnjega, kot če bi to bil umetno prirejen film. Vsakemu se preveč mudi in ne utegne pomagati tistemu, kateremu se je zvrnil voz. Niti proseči pogledi niti izgovorjene prošnje premnogih ne ganejo; še le tedaj, kadar so sanji v enaki nesreči, se zavedo, kako brezsrčno je naše ravnanje.

Neverjetno, kako te besede drže — in zakaj? Resnično je, da tako radi pozabimo, ko so nam drugi delili podpore, kaj vse se je takrat storilo za nas. Ostanemo nam pač v spominu "krivice", ki smo jih bili deležni ob nepravilni delitvi podpor, vse drugo se hitro pozabi. Zlasti tudi, kaj je naša dolžnost, ko si opomoremo. Kakor da bi mislil, če sploh kaj mislimo: ker sami nismo več potrebni pomoči, da tudi drugi niso. "Šele takrat, kadar smo zopet sami v enaki nesreči, se zavedemo, kako brezsrčno je naše ravnanje." Ja, takrat... Se ne bi dalo odpomoči temu našemu "brezsrčnemu" ravnanju? Ali je res treba vedno čakati, da sami zopet pademo v nesrečo? O pač! Skušajmo se večkrat vživeti v trpljenje in pomanjkanje, recimo tistih naših slovenskih emigrantov, ki vsega tega nimajo, kar imamo mi ali vsaj toliko ne. Najboljše bomo zadevo spoznali, če si jo bomo malo bližje ogledali. Na primer obiščimo vdovo, ki

Je izgubila moža in sinove-domobrnce v vojni. Ostala je sama. Poleg starosti jo muči še onemoglost. Da njeno zdravje ne more biti prvovrstno, si lahko mislimo. Službe ne more dobiti, saj s primernim zaslužkom ne. Dovolite, da vam ob tej priliki na uho povem, koliko lahko take zaslužijo. Poznam osebo, ki dobi kot pometalka tovarniških pisarn, recí in piši mesečno: trideset pesov. Dragi zidar, tesar in ne vem do še, ali ne dobiš ti toliko na dan? — Pa zopet drugi primer: mlad fant, skoraj še otrok, najmlajši v družini, naj bi bil v pomoč starišem, ko ti obnemorejo. Brata sta ostala doma — hladna zemljica ju pokriva, zato bi pa rad on — tudi namesto njiu — poskrbel za stariše, ko obnemorejo. In ta čas je že tu. On jim pa ne more pomagati, ker nima službe. Težko jo dobi z boleznijo, ki se ga je v begunstvu lotila... — še enega: star slovenski inteligent. Doma je ves čas delal za svoj narod; zato je moral zapustiti domovino. Po njegovi smrti ga bo morda slovenski narod slavil... Tu zaenkrat ne more dobiti službe, ker je pač star slovenski inteligent, ki se je za svoj narod izgiral. — Pa kaj vam bom še nadalje našteval primere, saj jih lahko sami opazujete, so v vaši bližini. Pravi reveži se sicer skrivajo, a jih boste že našli, samo iskati bo treba. Če jih pa v resnici sami ne morete najti, obrnite se na "Elizabetno konferenco" v San Martinu, ta vam bo rada v tem pogledu pomagala.

Dovolite mi še nekaj! Ker sem že pri "Elizabetni konferenci", naj malo ponovim, kaj so "Elizabetne konference", ki jih je sv. Vincencij ustanovil. Mislim, da tudi te zato premalo cenimo, ker se veliko premalo za nje zanimamo, o njih govorimo in pišemo. Da so "Elizabetne konference" dobrodelne ustanove, to nekateri še vedo. Ne vedo pa, kako te svoje delo vrše. In prav radi načina svojega delovanja nadkriljujejo druge dobrodelne ustanove.

Spominjam se, ko smo bili še kot begunci v Italiji in smo dobili pomoč v oblekah iz Rima, je takratni razdeljevalni odbor taborišča — iz kómodnosti ali nerednosti, ne vem — delil obleke potom srečk. In tako je na primer "črnohorzijanec" lahko dobil krasen plašč, ki ga je drago prodal; drugi pa, ki bi ga res potreboval, je dobil docela drugo reč!

Pri "Elizabetni konferenci" se kaj takega ne more pripetiti. Kajti po pravilih mora vodstvo konference prej ugotoviti, ali je tisti, kateremu je podpora namenjena, res tudi podpore potreben. In še nekaj! Podpore delijo

člani konference sami neposredno; to je tisti, ki dajejo podpore, skupno na konferenci določijo, komu se bo dala podpora in jo tudi sami dostavijo podpirancu. Tako se ne more zgoditi, kar se sicer lahko dogaja pri drugih dobroteljskih ustanovah, da ne pride celotna podpora v roke tistemu, kateremu je namenjena. Vse delo 'Elizabetne konference' opravljajo člani seveda brezplačno in radi tega ni nevarnosti, da bi se gotov procent uporabil za razdeljevalni aparat, kakor smo to imeli priliko opazovati v nedavni preteklosti v Evropi, predno smo prišli v Ameriko.

Sicer pa vsem, ki imate dobro voljo in ne spadate med one moderne ljudi, ki so v svoji "naprednosti" otopeli za resnično ljubezen,

kakor smo jo v začetku opisali, — toplo priporočam, vstopite v "Elizabetno konferenco" v San Martinu, ki sprejme vse dobrohotne Slovence — tudi moške, dokler ti ne bodo imeli svoje organizacije, — za svoje člane. Tam boste imeli priliko, kakor vsak drug član, dobiti točen pogled v seznam tistih, ki so potrebni podpore in jih boste tudi sami lahko predlagali, če jih kaj poznate ter pri razdeljevanju podpor neposredno sodelovali.

Pripomnim naj še, da je "Elizabetna konferenca" v San Martinu cerkvena organizacija, ki je bila od cerkvenih oblasti potrjena.

Nabirajte si prijateljev, ki vas ne bodo pozabili, ko sami obnemorete!

insp. St.

SLOVENSKA BESEDA JE IZDALA KNJIGO ZGODBE MUČENIŠTVA SLOVENCEV

ki skupno s pretresljivo naslovno sliko povzema v eno celoto snov dosedanjih njenih publikacij. Broširana stane 5 \$, vezana v črno mehko usnje pa 11 \$. Naroča se lahko ustmeno pri razpečevalcih ali pismeno na naslov:

SCLOVENSKA BESEDA

Felix Ballester 130

San Martín F.C.N.G.B.M.

DROBNE VESTI

Lepo električno razsvetljavo v cerkvi in dvorani, radijsko oddajo lepe slovenske pesmi "Gor čez izaro", bandero Brezjanske Marije, slikovito obleko ministrantov, po naši navadi, ob obisku Prezvzišenega je poskrbel naš požrtvovalni in neumorno delavni pri vseh cerkvenih slovesnostih in drugih prireditvah; gorenjski fant iz St. Vida, električar JOSIP MANDL. Bog mu plačaj!

Smartinski pevski zbor si je izvolil svoje vodstvo: predsednik Josip Rožanc, pevovodja Boris Pavšer, organistka gđ. Matilda Kogovšek, tajnik Marko Mavrič, blagajnik in gospodar Franc Klemenc, častni predsednik duh. svetnik škulj Karel. Zboru želimo obilo spretosti v vodstvu priznanih naših slovenskih pevcev in pevk, ki uživajo že lep sloves pri Slovencih in Argentincih.

Priljubljeni naš cerkveni pevec Stanko VIDIC, ki se je pred tremi meseci težko ponesrečil, je že toliko okreval, da bo kmalu zapustil bolnišnico Fernandez, kjer se je zdravil. Prisrčno čestitamo!

Poroke: 1. oktobra g. Marin Anton in gđ. Marolt Josipina. — 15. oktobra g. Anton Mavrič in ga. Antonija B. Volta.

Krsti: 1. X. Marjeta Marija Hrovat; 16. X. Magdalena Terezija Bacek; 30. X. Andrej Tekavec.

NAŠA DEKLETA

V predzadnji številki smo začeli razmišljati o različnih nevarnostih, posebno za naša dekleta, za njih moralno in zdravstveno stanje v velikomestnih razmerah. Mnoge že same tožijo, kako se zdravstveno slabšajo. Smatramo za svojo dolžnost, opozoriti na to našo javnost in v kolikor moremo tudi poiskusi, da se jim odpomore. Danes priobčujemo poučen članek zdravnika, ki prav od blizu pozna tukajšnje tovarniško življenje. Opozorjamo naše tovarniške delavke in delavce na ta članek, kateremu sledijo drugi, shranite jih, opozorite tudi druge sodelavke nanje, ne omalovažujte teh vprašanj.